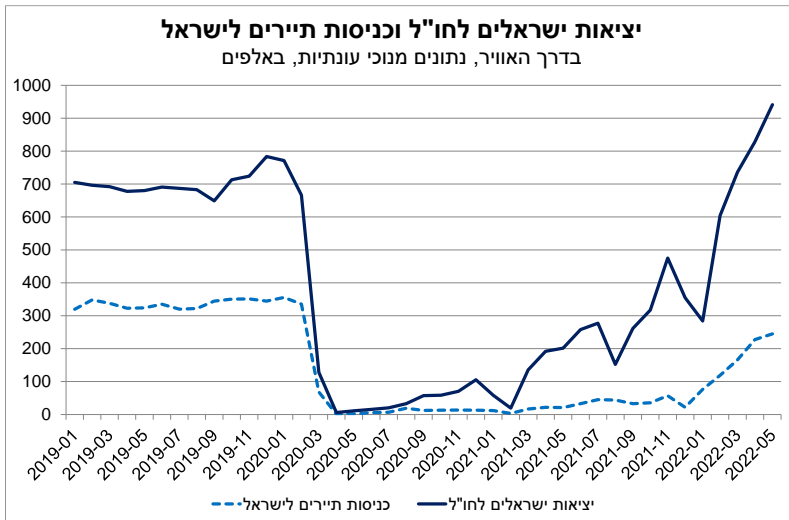

08/06/2022

השבוע במאקרו

בחודש מאי נמשך הגידול המהיר בהיקף יציאות ישראלים לחו"ל, אשר גבוה בכשליש מרמתו ערב פרוץ משבר הקורונה

היקף הישראלים שיצאו לחו"ל בחודש מאי הסתכם בכ-941 אלף (דרך האוויר, נתונים מנוכי עונתיות), כך על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס). מדובר בהיקף יציאות הגבוה בכ-13.6% לעומת היקף היציאות בחודש אפריל (כ-828 אלף), ומשקף גידול של יותר מפי 3.5 לעומת הרמה של מאי 2021 (כ-201 אלף).

הגידול החד והמשמעותי ביציאות של ישראלים לחו"ל, נרשם לאחר דעיכתו של גל ה"אומיקרון" בישראל ובעולם, החל מחודש פברואר השנה, שאפשרה את ההסרה של הגבלות הקורונה על טיסות לחו"ל, ואת חזרתו של ענף התיירות לפעילות. מאז ועד חודש מאי גדל היקף היציאות לחו"ל בכ-657 אלף (פי 2.3 לעומת הרמה של ינואר).

לאור ההתפרצות המהירה של ה"ביקוש הכבד" לטיסות וחופשות בחו"ל, כאמור, ההיקף הנוכחי של

יציאות ישראלים לחו"ל הינו גבוה גם לעומת הרמה שהייתה ערב פרוץ משבר הקורונה. היקף היציאות במאי גבוה בכ-34.7% ביחס לרמה החודשית הממוצעת בשנת 2019 (לפני פרוץ משבר הקורונה), אשר עמדה על כ-700 אלף (ראה/י תרשים).

במקביל, היקף כניסות התיירים לישראל ממשיך להתאושש, אך בקצב איטי והדרגתי יותר בהשוואה לגידול המואץ בהיקף היציאות לחו"ל. היקף כניסות התיירים הסתכם בחודש מאי בכ-245 אלף (דרך האוויר, נתונים מנוכי עונתיות), נתון המשקף גידול של כ-7.7% לעומת הרמה בחודש אפריל השנה (כ-228 אלף), וכך גם ביחס לרמה האפסית ששררה בחודש מאי אשתקד (כ-21 אלף כניסות של תיירים לישראל). כמו כן, נציין כי היקף התיירות הנכנסת נותר נמוך ביחס לרמה ערב המשבר. ההיקף הנוכחי (בחודש מאי) נמוך בכ-27% בהשוואה לרמה החודשית הממוצעת ב-2019, אשר עמדה על כ-335 אלף.

מגמת ההתאוששות המתונה של התיירות הנכנסת לישראל מושפעת ממספר גורמים גלובליים, אשר ממתנים את הביקוש העולמי לתיירות, ובראשם ההאטה בסביבת הצמיחה העולמית, העלייה בסביבת האינפלציה ותהליך הצמצום המוניטארי העולמי. בהקשר זה, נציין כי ה-OECD הפחית את תחזית הצמיחה העולמית שלו לשנת 2022 בהשוואה לתחזית קודמת (דצמבר 2021) מכ-4.5% ל-3% בלבד בעדכון הנוכחי (8 ביוני 2022), על רקע עדכון כלפי מטה של תחזיות הצמיחה למרבית כלכלות העולם, בעיקר עקב ההשלכות השליליות של הלחימה באוקראינה. התחזית עבור המדינות המפותחות (כלומר המדינות שחברות בארגון) לשנת 2022 הופחתה מ-3.9% ל-2.7% והתחזית לשנת 2023 הופחתה מ-2.5% ל-1.6%, זאת לצד עדכון כלפי מעלה של תחזיות האינפלציה. הפסימיות לגבי התפתחות הכלכלה העולמית בשנים 2022-23 באה לידי ביטוי גם בתחזיות קרן המטבע (מאפריל השנה) והבנק העולמי, אשר הפחית לאחרונה את תחזיות הצמיחה העולמית שלו לשנים 2022-23 והזהיר מפני סטגפלציה (מצב של אינפלציה גבוהה וצמיחה איטית) ממושכת.

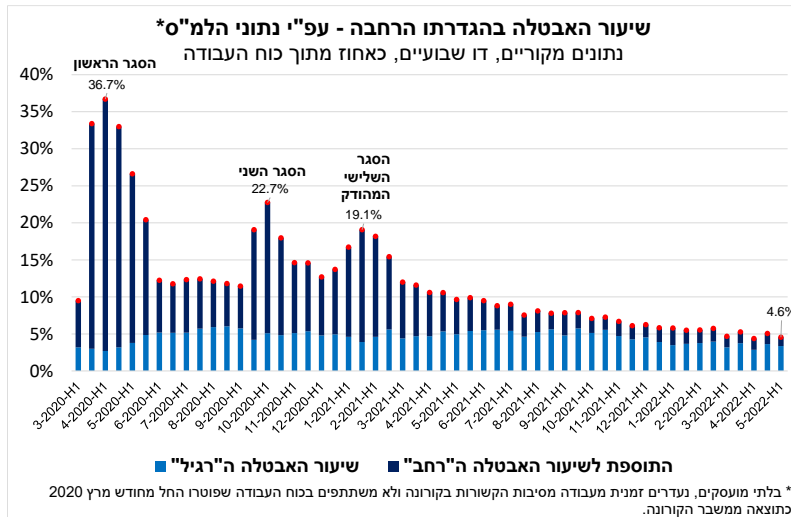
לסיכום, על רקע האמור מעלה, ארגון התיירות העולמי (UNWTO) צופה את המשך התאוששות ענף התיירות בהמשך השנה ובמהלך השנה הבאה, אך בקצב איטי יותר מהערכות המוקדמות (שגובשו לפני פרוץ הלחימה באוקראינה). באשר לישראל, במידה והעלייה המסתמנת בתחלואה לאחרונה לא תביא להטלת מגבלות משמעותיות, ההתאוששות בתיירות היוצאת עשויה להימשך גם בחודשים הקרובים, ובכך לתמוך בהתאוששות של רכיבי הצריכה הפרטית שטרם שבו לרמתם ערב המשבר – צריכה שוטפת של שירותים (הכוללת טיסות לחו"ל) ורכישות של ישראלים בחו"ל. ההתאוששות של ענף המלונאות המקומי ויצוא שירותי התיירות צפויה להיות איטית יותר. מדובר בהסטת ביקוש מן השוק המקומי לחו"ל, מה שעשוי למתן במעט את שיעור עליית התוצר של ישראל ברביע השני של השנה וגם למתן במעט את השפעת הכוחות התומכים בהתחזקות השקל.

במחצית הראשונה של חודש מאי נרשמה ירידה משמעותית יחסית בהיקף "מובטלי הקורונה"

נתוני סקר כוח האדם למחצית הראשונה של חודש מאי, שפורסמו על-ידי הלמ"ס, ממשיכים להצביע על שוק עבודה הדוק במשק המקומי.

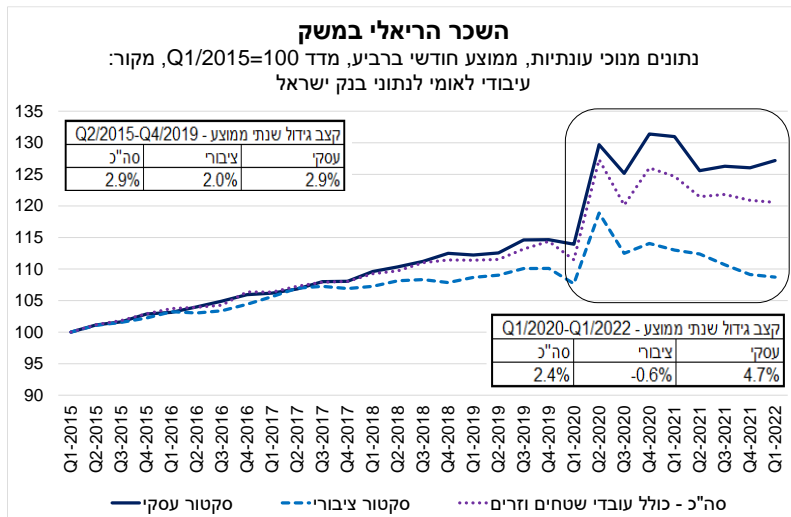
כזכור, הפרסום הדו-שבועי של הלמ"ס מתבסס על נתונים שאינם מנוכים מהשפעות של עונתיות, וכולל התייחסות לשיעור האבטלה הן על-פי ההגדרה הסטנדרטית (השיעור ה"רגיל") והן על-פי ההגדרה הרחבה (השיעור ה"רחב"). הגדרה זו, כוללת את היקף הבלתי מועסקים (שמהווה את ההגדרה הסטנדרטית), וכן את היקף ה"מובטלי הקורונה" – מועסקים שנעדרו זמנית כל השבוע ועובדים שהפסיקו לעבוד עקב פיטורים או סגירת מקום העבודה מחודש מרץ 2020, מרביתם, כפי הנראה, כתוצאה מהמשבר.

שיעור האבטלה ה"רחב" ירד במחצית הראשונה של מאי בכחצי נקודת אחוז (לעומת המחצית השנייה של אפריל), ועמד על כ-4.6% (שהם כ-197 אלף מובטלים), שיעור מהנמוכים שהיו מאז פרוץ המשבר (ראה/י תרשים). מתוך זה, שיעור האבטלה ה"רגיל" עמד על כ-3.4% ותוספת "מובטלי הקורונה" (כלומר, ההפרש בין האבטלה בהגדרה הרחבה לעומת ההגדרה

לסיכום, מכלול הנתונים מצביע על שיפור משמעותי בנתוני התעסוקה של המשק, ועל קרבתו של שוק העבודה לרמת התעסוקה ששררה ערב פרוץ משבר הקורונה. זאת, לצד גידול מתמשך בביקוש לעובדים במשק, המשתקף במספר משרות פנויות גבוה משמעותית ביחס לרמתו ערב המשבר. מגמות אלה, עשויות להביא להתפתחות לחצי שכר משמעותיים יותר בהשוואה לאלה שקיימים כיום (ראה/י הרחבה בפסקה הבאה), גורם אשר עשוי לתמוך בעליית האינפלציה בהמשך. נתונים אלה, תומכים בהמשך תהליך העלאת ריבית בנק ישראל.

מאז פרוץ משבר הקורונה ועד הרביע הראשון של השנה השכר הריאלי בסקטור העסקי צמח בקצב מהיר מבשנים קודמות

נתוני בנק ישראל מלמדים כי ברביע הראשון של 2022 השכר הריאלי הממוצע במשק ירד בכ-0.3% לעומת הרביע הקודם (נתונים מנוכי עונתיות, במחירים קבועים), והיה נמוך בכ-3.3% בהשוואה לרביע הראשון של 2021, זאת עקב השפעות משבר הקורונה על שוק העבודה והשכר. בחינה של הנתונים בחלוקה לפי מגזרי פעילות, מצביעה על שונות בהתפתחות השכר בסקטור העסקי לעומת הסקטור הציבורי. ברביע הראשון של השנה השכר הריאלי בסקטור העסקי עלה בכ-0.9% לעומת הרביע הקודם, ואילו בסקטור הציבורי נרשמה ירידה של כ-0.4% (לעומת הרביע הקודם). בתרשים המצורף, מוצגת ההתפתחות של מדד השכר הריאלי בסך המשק ובחלוקה לפי סקטור עסקי וציבורי (100 = הרביע הראשון של 2015). כפי שניתן לראות, בתקופה שלפני פרוץ המשבר (2015-2019) קצב הגידול השנתי הממוצע של השכר הריאלי היה גבוה יותר בסקטור העסקי מאשר בציבורי (2.9% לעומת 2.0%). אולם, מאז פרוץ משבר הקורונה (q1/2020-q1/2022) הפער בהתפתחות השכר הריאלי בין הסקטור העסקי והציבורי התרחב באופן משמעותי. קצב הגידול השנתי הממוצע של השכר הריאלי בסקטור העסקי עמד על כ-4.7%, ואילו באותו זמן בסקטור הציבורי שיעור השינוי השנתי הממוצע (-0.6%) הצביע על התכווצות, בין השאר, על רקע הסכמות בין הממשלה להסתדרות. לסיכום, השכר הריאלי בסקטור העסקי צומח בקצב מהיר בהשוואה לשנים שלפני משבר הקורונה, זאת בניגוד להתפתחות השכר הריאלי בסקטור הציבורי. בסך הכול, השכר הריאלי (שמנוטרל מהתפתחות האינפלציה) הממוצע בכלל המשק צמח מאז משבר הקורונה בקצב מעט נמוך מזה של השנים הקודמות (2.4% לעומת 2.9%) – ובכך משקף לחצי שכר מתונים עד כה. אולם, מאז פרוץ המשבר, האינפלציה הייתה גבוהה בהשוואה לשנים קודמות, ולכן, גם אם קצב צמיחת השכר הריאלי נמוך במקצת בהשוואה לשנים קודמות, המשמעות של המשך הצמיחה הינה לחץ לעלייה מהירה יחסית של השכר הנומינאלי, בפרט בסקטור הציבורי. במבט קדימה, נתוני התעסוקה תומכים בהתפתחות לחצי שכר משמעותיים יותר בהמשך. זאת, לאור השיפור המתמשך בשוק העבודה, לצד הגידול בביקוש לעובדים והקושי באיוש משרות בחלק מענפי המשק.

כתב: יניב בר

לתגובות, הערות והארות: ניתן לפנות לאיל רז, ראש ענף כלכלה, בנק לאומי
דואר אלקטרוני: eyal.raz@bankleumi.co.il, טלפון: 076-8858039